

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซีมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2
ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

อนุสรณ์ สุทัศน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
FACTORS INFLUENCING DEPRESSION AMONG UNCONTROLLED TYPE II DIABETES

อนุสรณ์ สุทัศน์ 5736288 PHCN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิชา เทียงธรรม, ส.ค. (การพยาบาลสาธารณสุข),
ปาหนัน พิษยัญโญ, Ph.D.(NURSING), นฤมล เอี่ยมณีกุล, Ph.D.(NURSING)

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงสำรวจภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด โดยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด PRECEDE กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ที่อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ ไคสแควร์ และวิเคราะห์ความสามารถในการทำนายโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โลจิสติกแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Logistic Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดมีภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 25.1 ทั้งนี้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ เพศ ระดับน้ำตาลเฉลี่ยสะสมในเม็ดเลือดแดง HbA1c มีภาวะแทรกซ้อน: ทางไต, ทางระบบประสาท/เส้นเลือดส่วนปลาย, หลอดเลือดหัวใจ ประวัติการเจ็บป่วยในครอบครัวด้วยโรค : ความดันโลหิตสูง, โรคซึมเศร้า, โรคหัวใจ พฤติกรรมการควบคุมอาหาร พฤติกรรมการจัดการความเครียด พฤติกรรมการรับประทานยา การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากพยาบาลเยี่ยมบ้าน และการเข้าถึงบริการ และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โลจิสติกพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ ภาวะแทรกซ้อนทางไต ประวัติการเจ็บป่วยในครอบครัวด้วยโรคหัวใจ แรงสนับสนุนทางสังคมจากพยาบาลเยี่ยมบ้าน การเข้าถึงบริการ เพศ ระดับน้ำตาลเฉลี่ยสะสมในเม็ดเลือดแดง HbA1c และพฤติกรรมการจัดการความเครียด

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและเฝ้าระวัง การเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด โดยเน้นในเรื่องการส่งเสริมพฤติกรรม การจัดการความเครียด การสนับสนุนทางสังคมจากพยาบาลเยี่ยมบ้าน

คำสำคัญ : ภาวะซึมเศร้า / PRECEDE / ผู้ป่วยเบาหวานเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

FACTORS INFLUENCING DEPRESSION AMONG UNCONTROLLED TYPE II DIABETES

ANUSARA SUTAD 5736288 PHCN/M

M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : WEENA THIANGTHAM, Dr.P.H. (PUBLIC HEALTH NURSING), PANAN PICHAYAPINYO, Ph.D. (NURSING), NARUEMON AUEMANEKUL, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

The purpose of this Cross - Sectional Survey was to study the factors influencing depression in uncontrolled diabetes (type II) by using PRECEDE Model. The total sample size was Three hundred and Ninety patients with uncontrolled diabetes (type II) at 35 years old and over in Bangkok. A Multi-Stage Random Sampling method and interview forms were used for data collection. Data were analyzed in average value, Chi-Square test was used for Correlation Analysis, Stepwise Multiple Regression Analysis was used for prediction forecasts.

The results showed that 25.1% of the patients had suffered depression. The factors demonstrated statistical significance ($p < 0.05$) related to depression were gender, levels of HbA1c, complications from disease such as: kidney system, nervous system/ peripheral artery, coronary artery, family history of: depression, hypertension and heart disease, dietary, stress management behavior, medication habits, social support from family members, and social support from home visitation services and medical services accessibility. The multiple logistic regression analysis revealed that the factors influencing depression in uncontrolled diabetes (type II) were complications disease such as, kidney system, family history of, heart disease, social support from home visitation services, medical services accessibility, gender, levels of HbA1c and stress management behaviors.

The study result could be used as a guideline for surveillance among patients suffering depression in uncontrolled diabetes (type II) for the prevention and resolution of these problem. The promotion of dietary guidelines, stress management techniques, proper medication protocols and enhanced social support programs can increase positive outcome.

KEY WORDS : DEPRESSION/ PRECEDE/ UNCONTROLLED DIABETIC TYPE II PATIENTS

162 pages